

RAAP-NOTITIE 2246

Plangebied Bloemenveiling Oost

Gemeente Aalsmeer

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Coöperatie Bloemenveiling Aalsmeer U.A.

Titel: Plangebied Bloemenveiling Oost, gemeente Aalsmeer; archeologisch vooronderzoek:
een bureauonderzoek

Status: eindversie

Datum: juni 2007

Auteur: drs. C.M. Soonius

Projectcode: AABV

Bestandsnaam: N02246-AABV.doc

Projectleider: drs. C.M. Soonius

Projectmedewerker: drs. H. Abechri

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 22784

Autorisatie: drs. A.J. Tol

ISSN: 0925-6229

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwendeldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2007

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Coöperatie Bloemenveiling Aalsmeer U.A. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2007 een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met de voorgenomen uitbreiding van de bloemveiling Aalsmeer in de gemeente Aalsmeer. Doel van dit onderzoek was het door middel van bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen

Hoewel de top van het pleistocene dekzand in het plangebied naar verwachting intact is, is het opsporen van archeologische vindplaatsen daarin of daarop door middel van booronderzoek zeer kostbaar. De verwachte verspreiding van archeologische resten over het pleistocene dekzandlandschap is namelijk zo dun, dat de kans om archeologische indicatoren in de boor aan te treffen zeer gering is (Tol e.a., 2006).

Voor de aanleg van de traditioneel te graven tunneldelen van het Ondergronds Logistiek Systeem (OLS, figuur 1) is destijds aanbevolen deze archeologisch te laten begeleiden, aangezien deze tunneldelen op het pleistocene oppervlak worden aangelegd (Molenaar, 1999). Een proefsleuvenonderzoek op een dergelijke diepte is zeer moeilijk te realiseren en zeer kostbaar (Tol e.a. 2006). De geplande werkzaamheden in het plangebied reiken, op de heipalen na niet zo diep.

Op grond van de diffuse spreiding van de eventueel aanwezige archeologische waarden, de geringe bedreiging als gevolg van de geplande ingrepen en de hoge kosten voor een eventueel vervolgonderzoek wordt voor het plangebied Bloemenveiling Oost ten aanzien van de eventuele aanwezigheid van vindplaatsen uit het Mesolithicum op het pleistocene dekzand geen aanvullend archeologisch onderzoek geadviseerd.

Aangezien er in het holocene pakket geen aanwijzingen zijn gevonden voor de aanwezigheid van hoog opgeslibde kwelders of kreekkruggen en oeverwallen, geldt voor het hele plangebied dat de verwachting voor het voorkomen van sporen uit het Neolithicum laag is.

Voor het plangebied geldt eveneens een lage archeologische verwachting met betrekking tot het voorkomen van archeologische vindplaatsen vanaf de Late Middeleeuwen aangezien het plangebied in de verveende Oosteinderpoelpolder ligt. De verwerking en egalisatie van de bovengrond versterken dit nog eens. Wat betreft de archeologische resten in of op de holocene sedimenten wordt een advies over verder onderzoek gekoppeld aan de verwachting voor het voorkomen van archeologische sporen uit het Laat Neolithicum en de Late Middeleeuwen.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Coöperatie Bloemenveiling Aalsmeer U.A. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2007 een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met voorgenomen bouwwerkzaamheden ten behoeve van de uitbreiding van de Bloemenveiling Aalsmeer in de gemeente Aalsmeer. Het bureauonderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen.

1.2 Plangebied

Het plangebied (36 ha) wordt ligt ten noordwesten van de Legmeerdijk en wordt in het westen begrensd door de huidige bebouwing van de bloemenveiling Aalsmeer en in het oosten door de toekomstige ligging van de N201. De bebouwing aan de Hornweg vormt de noordelijke begrenzing (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 25 van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 114.210/475.220. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied deels in gebruik als grasland en deels bebouwd met kassen.

1.3 Onderzoeksofzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek. Het bureauonderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). In het kader van het Interimbeleid werkt RAAP onder de opgravingsvergunning van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

De geologische opbouw van het plangebied is typisch voor grote delen van het West-Nederlandse kustgebied. Aan de basis ligt het pleistocene dekzand dat tijdens de laatste fase van de laatste ijstijd (Weichselien: 115.000-10.000 BP) door de wind is afgezet. In het plangebied ligt de top van dit dekzand op een diepte van circa 10 tot 11 m -NAP. Rond 10.000 jaar BP brak een warmere fase aan (Holoceen: 10.000 BP - heden). Het landijs smolt en een snelle zeespiegelstijging, iets meer dan één meter per eeuw tot 6000 BP (De Groot, 1994), was het gevolg. Mede als gevolg van de stijgende zeespiegel steeg ook het grondwater. Hierdoor ontstonden goede condities voor veengroei en in grote delen van West-Nederland ontwikkelde zich op het dekzand een veenlaag: het zgn. Basisveen. In het plangebied is dit veenpakket nog grotendeels aanwezig (Molenaar, 1999; Riezebos & Du Saar, 1969). Vanaf circa 8000 BP werd ook de directe invloed van de zee merkbaar in het kustgebied. Tijdens perioden van sterke invloed van de zee (transgressies) drong de zee via zeegaten diep door in het achterland en werd het Basisveen op sommige plaatsen weggeslagen. Op plaatsen waar de kracht van het water minder groot was, werd juist materiaal afgezet. Op deze manier ontstond in grote delen van Noord-Holland een uitgestrekt wad- en kweldergebied. De sedimenten die in deze periode zijn afgezet, worden de Afzettingen van Calais genoemd. In het plangebied zijn deze afzettingen circa 6,5 m dik (Molenaar, 1999; Riezebos & Du Saar, 1969). Rond 4000 BP werd de invloed van de zee minder sterk. Veel zeegaten verzandden en er ontstond een gesloten kustgordel met strandwallen. Het gebied achter deze kustgordel verzoette en er ontstonden opnieuw goede condities voor veengroei: het zgn. Hollandveen. In grote delen van Noord-Holland is het Hollandveen door

natuurlijke erosie of menselijke invloed (vervenen) verdwenen en ontstonden grote binnenmeren, zoals de Haarlemmermeer. In de Oosteinderpoelpolder is het Hollandveen op sommige plaatsen nog bewaard gebleven.

Het plangebied ligt in de droogmakerij de Oosteinderpoelpolder. Het oorspronkelijke meer (De Poel) was door het afgraven van veen voor turfwinning (vervening) ontstaan en werd in 1867 drooggelegd. Droogmakerijen liggen over het algemeen laag, bestaan voornamelijk uit door sloten omringde akkers en weilanden met relatief jonge dorpen (Van de Waal, 1976).

Het plangebied bestaat geomorfologisch gezien uit een vlakte van getijafzettingen (Van de Berg & Kluiving, 1992: code 2M35)

Door het ontginnen van het veen en het droogleggen van de hierdoor ontstane meren vormen de droogmakerijen een soort geologische 'vensters'. Ze bieden zicht op oudere fasen in de bewoningsgeschiedenis die elders in West-Nederland niet meer aan het oppervlak voorkomen. Door intensieve grondbewerking in het verleden zijn echter veel van deze oude sporen verstoord of opgeruimd (Borger & Vesters, 1996). Uit de gegevens van de bodemkaart en ook recent booronderzoek blijkt dat dit ook het geval is in de Oosteinderpoelpolder (Molenaar, 1999; Vos, 1992).

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit zogenaamde warmoezerijgronden met een ondergrond van gerijpte zavel of klei met grondwatertrap IV (Vos, 1992: code aWg). De oorspronkelijk voorkomende kalkrijke leek- en woudeerdgronden zijn door egalisatie en diepe grondbewerking in de bovengrond sterk veranderd. De bovengrond varieert nu sterk in dikte, humusgehalte, lutumgehalte en kalkgehalte (Vos, 1992).

Historische geografie

Wanneer men topografische kaarten van het plangebied van vóór de drooglegging van De Poel bekijkt, zijn alle kenmerken van een veenwinningsgebied zichtbaar. Veengebieden werden in de Middeleeuwen vaak vanuit de kleine veenriviértjes ontgonnen. Langs deze natuurlijke waterlopen werden ook de huizen gebouwd. Het nederzettingspatroon wordt als gevolg daarvan gekenmerkt door lange linten van boerderijen en andere bebouwing. In de Middeleeuwen werd het veen dat bij het graven van sloten vrijkwam als brandstof gebruikt. De turfwinning was echter al vroeg in de Middeleeuwen aan regels en beperkingen gebonden. Het was daarentegen zeer aantrekkelijk om 'wild' te vervenen. In steden als Amsterdam en Haarlem bestond immers een grote behoefte aan brandstof (Van den Berg & Kluiving, 1992). Bij het ontginnen van het veen werden de oude bewoningsassen langs de veenriviértjes onaangetast gelaten. Deels omdat het veen hier vermengd was met klei en dus minder geschikt voor het vervaardigen van turf, deels ook omdat de verwervingskosten van de bebouwde gronden te hoog waren. Door de toenemende vervening, met name in de 17e eeuw, ontstonden er steeds grotere veenplassen en bleven de bewoningsassen als linten van cultuurland verloren in het (water)landschap

achter (Borger & Vesters, 1996). Voor het plangebied vormt de Legmeerdijk een goed voorbeeld van een dergelijk lint (figuur 1).

Het droogleggen van De Poel (1867) gebeurde relatief laat. De oudste droogmakerijen stammen uit het begin van de 17e eeuw (Schultz, 1987). De late drooglegging van De Poel is vooral opmerkelijk omdat er grenzend aan de westkant van de Oosteinderpoelpolder al droogmakerijen zijn uit 1650 (Stommeerpolder) en 1674 (Hornmeerpolder). Het plangebied is daarna ingericht voor akkerbouw en tuinbouw. Veel tuinbouw is overgegaan op glastuinbouw. De Oosteinderpoelpolder is op de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Holland aangegeven als terrein van historisch-geografische waarde (Haartsen e.a., 2001: CHW-code MLA050G). De Legmeerdijk is ook van historisch-geografische waarde (CHW-code MLA137G).

Historische kaarten

Voor het bureauonderzoek is een aantal historische kaarten geraadpleegd. Op Jacob Aertsz. Colom's kaart van Holland uit 1681 (Canaletto, 1969) is het gebied nog niet verveend. Er staat verspreide bebouwing aangegeven langs de Legmeerdijk, maar omdat de kaart zeer schematisch is, is niet goed te bepalen of die bebouwing ook in het plangebied kan worden verwacht (Sijmons & Van Eeghen, 1990). In het Kaartboek van Rijnland uit 174 is het plangebied in zijn geheel verveend (Canaletto, 1969). Op de kadastrale minuut uit 1827 is deze situatie nog ongewijzigd. De Legmeerdijk is wel aanwezig.

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Vanwege de aanwezige bebouwing en de ligging van het plangebied in een gebied dat is geëgaliseerd en diep bewerkt is het AHN niet aangevraagd en geraadpleegd.

Archeologie

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2005) geldt voor het plangebied een zeer lage kans op het aantreffen van archeologische waarden.

Uit het plangebied zijn geen archeologische vondsten bekend. Uit de directe omgeving zijn 2 vindplaatsen bekend in ARCHIS. Het betreft waarnemingen die zijn gedaan door de AWN bij doorgraving van de Stommeerkade (ARCHIS-waarnemingsnummer 15193) en de Legmeerdijk (ARCHIS-waarnemingsnummer 228096). Hierbij is geen vondstmateriaal gevonden. Wel zijn de ophogingslagen van de dijk waargenomen.

In de top van het pleistocene dekzand kunnen sporen voorkomen uit het Laat Paleolithicum en het Mesolithicum (tot ca. 7.000 BP). Het voorkomen van archeologische resten op of in de top van het pleistocene dekzand is echter afhankelijk van 2 factoren. Ten eerste is het belangrijk dat de top van het pleistocene zand nog intact is. Hiertoe biedt de aanwezigheid van Basisveen op het dekzand een goed houvast. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat dit alleen

een indicatie is voor het ontbreken van erosie *na* de vorming van het Basisveen. Erosie van het pleistocene oppervlak kan immers ook hebben plaatsgevonden *voor* de vorming van het Basisveen. Ten tweede is het reliëf van het pleistocene oppervlak van belang. Op plaatsen waar de top van het pleistocene zand hoger ligt, kan sprake zijn van een dekzandrug of -kop. In het algemeen waren dergelijke hogere delen van het landschap in het verleden gunstige plekken voor bewoning. Met name de gebieden waar sprake is van groot verschil in reliëf (meer dan 1,5 m) boden de mensen uit het verleden een rijk en gevarieerd voedselaanbod (vis, vogels, wild en plantaardig voedsel). Door de diepe ligging is het pleistocene dekzand in West-Nederland moeilijk toegankelijk voor archeologisch onderzoek. Tegelijkertijd zorgt het bedekkende veen-, zand- en kleipakket voor een goede conservering en bescherming van de eventueel aanwezige archeologische sporen (Molenaar, 1999).

Uit eerder booronderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het Ondergronds Logistiek Systeem (OLS; figuur 1) is gebleken dat in het plangebied (Legmeerdijk tot Hornweg) de top van het pleistocene dekzand grotendeels nog intact is (Fugro, 1999; Molenaar, 1999). Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van diepe geulen die zowel de top van het pleistocene dekzand als het Basisveen hebben geërodeerd. Het pleistocene dekzandlandschap in het plangebied vertoont geen grote reliëfverschillen. Het maximale hoogteverschil bedraagt 65 cm bij een gemiddelde hoogte van 10,74 m -NAP. Naar verwachting is dit gebied geen aantrekkelijke plaats geweest voor prehistorische activiteiten.

Voor de holocene sedimenten geldt dat bewoning van enige duur alleen mogelijk was op volledig opgeslibde, hoge kwelders. In de periode waarin de Afzettingen van Calais zijn gevormd, zal er in het plangebied door de snelle zeespiegelstijging geen sprake zijn geweest van brede kwelders en het niet bekend zijn van nederzettingen uit die tijd is dan ook niet verwonderlijk (Louwe Kooijmans, 1985). De jongste afzettingen van het Laagpakket van Wormer (voorheen Afzettingen van Calais IVa) liggen in veel droogmakerijen aan de oppervlakte, maar hiervan zijn slechts enkele losse vondsten bekend (Louwe Kooijmans, 1985). Op basis van deze informatie kan gesteld worden dat voor het hele plangebied de archeologische verwachting voor het voorkomen van archeologische resten ouder dan de Late Middeleeuwen laag is.

Omdat in de Oosteinderpoelpolder het veenpakket volledig is verdwenen en omdat de bovengrond door land- en tuinbouw is verstoord, geldt voor dit gebied een lage archeologische verwachting voor resten uit de Late Middeleeuwen. Deze resten worden verwacht langs de middeleeuwse ontginningsassen als de Legmeerdijk. Het tracé van de Legmeerdijk dat het plangebied begrensd in het zuiden is in 2004 onderzocht door middel van een karterend booronderzoek (Müller, 2004). Uit dit onderzoek bleek dat er zeer weinig over was van de oude middeleeuwse ontginningsas. Deze ligt onder de Legmeerdijk en is grotendeels verstoord door kabels, leidingen en bebouwing. Direct naast de dijk ligt een

droogmakerij (de Oosteinderpoelpolder) waar alleen zandige wadafzettingen zijn aangetroffen (Müller, 2004).

Gespecificeerde archeologische verwachting

Uit het bestuderen van de archeologische, historisch-geografische en geologische gegevens kan worden gesteld dat er een lage archeologische verwachting geldt voor vindplaatsen uit het Mesolithicum op het pleistocene dekzand. Daarnaast geldt voor het plangebied een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het Laat Neolithicum en de Late Middeleeuwen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Hoewel de top van het pleistocene dekzand in het plangebied naar verwachting intact is, is het opsporen van archeologische vindplaatsen daarin of daarop door middel van booronderzoek zeer kostbaar. De verwachte verspreiding van archeologische resten over het pleistocene dekzandlandschap is namelijk zo dun, dat de kans om archeologische indicatoren in de boor aan te treffen zeer gering is (Tol e.a., 2006).

Aangezien er in het holocene pakket geen aanwijzingen zijn gevonden voor de aanwezigheid van hoog opgeslibde kwelders of kreekruigen en oeverwallen, geldt voor het hele plangebied dat de verwachting voor het voorkomen van sporen uit het Neolithicum laag is.

Voor het plangebied geldt eveneens een lage archeologische verwachting met betrekking tot het voorkomen van archeologische vindplaatsen vanaf de Late Middeleeuwen aangezien het plangebied in de verveende Oosteinderpoelpolder ligt. De verwerking en egalisatie van de bovengrond versterken dit nog eens.

4.2 Aanbevelingen

Voor de aanleg van de traditioneel te graven tunneldelen van het Ondergronds Logistiek Systeem (OLS, figuur 1) is destijds aanbevolen deze archeologisch te laten begeleiden, aangezien deze tunneldelen op het pleistocene oppervlak worden aangelegd (Molenaar, 1999). Een proefsleuvenonderzoek op een dergelijke diepte is zeer moeilijk te realiseren en zeer kostbaar (Tol e.a. 2006). De geplande werkzaamheden in het plangebied reiken, op de heipalen na niet zo diep.

Op grond van de diffuse spreiding van de eventueel aanwezige archeologische waarden, de geringe bedreiging als gevolg van de geplande ingrepen en de hoge kosten voor een eventueel vervolgonderzoek wordt voor het plangebied Bloemenveiling Oost ten aanzien van de eventuele aanwezigheid van vindplaatsen uit het Mesolithicum op het pleistocene dekzand geen aanvullend archeologisch onderzoek geadviseerd.

Wat betreft de archeologische resten in of op de holocene sedimenten, wordt een advies over verder onderzoek gekoppeld aan de verwachting voor het voorkomen van archeologische sporen uit het Laat Neolithicum en de Late Middeleeuwen.

(zie figuur 1). Aangezien er voor het plangebied een lage archeologische verwachting geldt, wordt geen aanvullend archeologisch onderzoek geadviseerd.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de gemeente Aalsmeer.

Literatuur

- Berg, M.W. van den, & S.J. Kluiving**, 1992. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting op kaartblad 24 Zandvoort en 25 Amsterdam*. DLO-Staring Centrum/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Canaletto**, 1669. *Kaartboek Rijnland, 1746*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Fugro**, 1999. *Grondonderzoek Ondergronds Logistiek Systeem Deel Uitvoering Boringen Aalsmeer-Schiphol-Hoofddorp* (opdrachtnummer: M-0684/001). Fugro Ingenieursbureau B.V. Leidschendam.
- Gras, C.**, 2003. *Historische Topografische Kaarten Noord-Holland, Bladen van de Chromotopografische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden schaal 1:25.000, 1894-1923. 12 Provinciën, Landsmeer*.
- Groot, T.A.M. de**, 1994. *Holoceen. De jongste ontwikkeling van het landschap; De Kustbarrière: Ontwikkeling van strandwallen en zeegaten*. In: M. Rappol & C.M. Soonius (red.); *In de Bodem van Noord-Holland*. Lingua Terra, Amsterdam.
- Haartsen, A., C. ten Oever- van Dijk & J. Lenten**, 2001. *Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Holland: de cultuurhistorie van Meerlanden en Amsterdam*. Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Molenaar, S.**, 1999. *Ondergronds Logistiek Systeem (OLS) in de provincie Noord-Holland; een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI)*. RAAP-briefverslag 1999-2027. Stichting RAAP, Amsterdam.
- Molenaar, S.**, 2000. *Schiphol Logistics Park (SLP); een verkennend archeologisch onderzoek*. RAAP-rapport 541. Stichting RAAP, Amsterdam.
- Müller, A.**, 2004. *Plangebied omlegging N201. Gemeenten Uithoorn, Aalsmeer en Amstelveen: een inventariserend archeologisch onderzoek*. RAAP-rapport 988. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen**, 2006. *Leidraad inventariserend veldonderzoek: Deel: karterend booronderzoek*. SIKB, Alphen aan den Rijn.
- Sijmons, A.H. & I.H. van Eeghen**, 1990. *Jacob Aerts. Colom's kaart van Holland 1681*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Vos, G.A.**, 1992. *Bodemkaart van Nederland (schaal 1:50.000). Toelichting bij kaartblad 24-25 West, Zandvoort - Amsterdam*. DLO-Staring Centrum, Wageningen.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

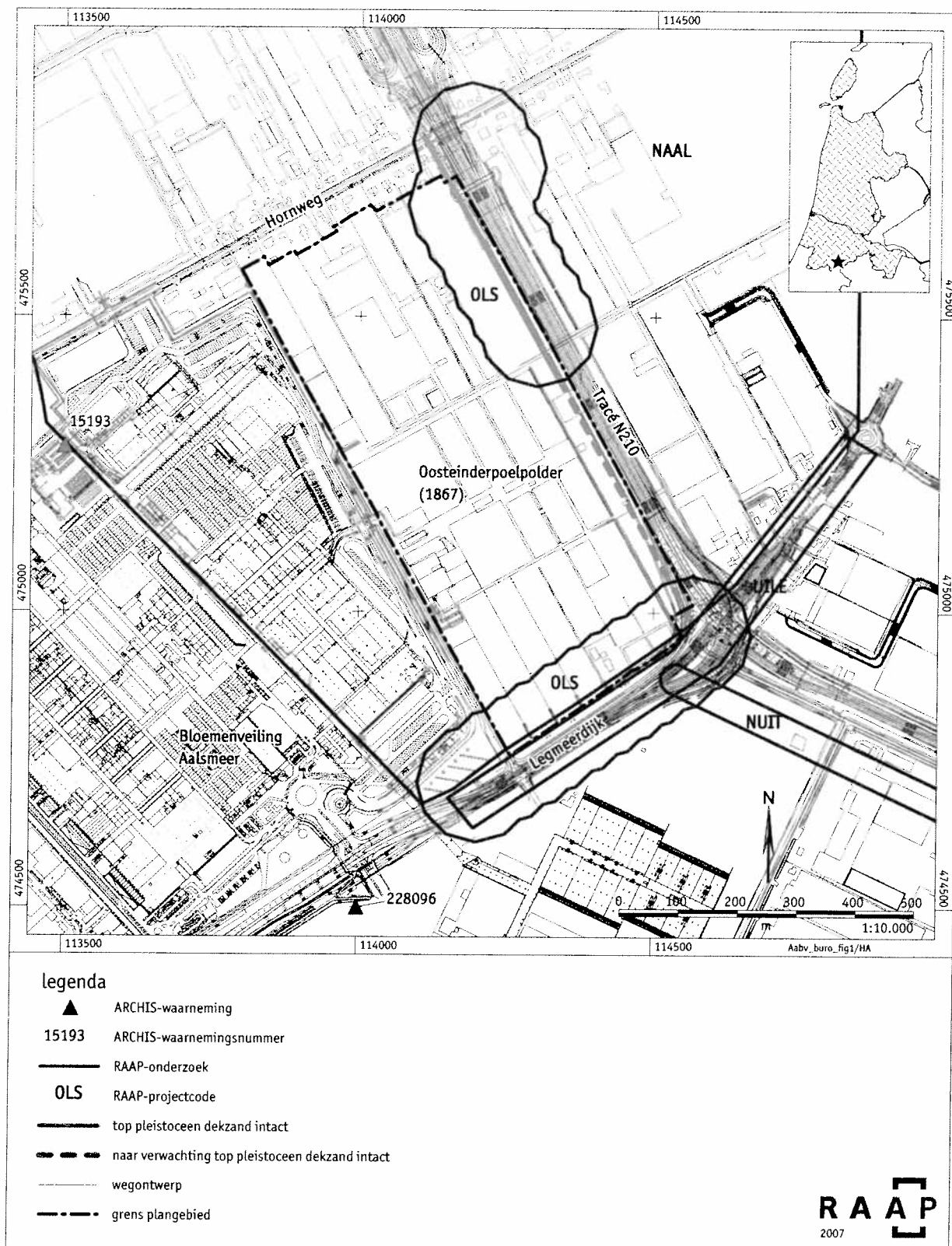
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten bureauonderzoek; inzet: ligging in Noord-Holland (ster).

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten bureauonderzoek; inzet: ligging in Noord-Holland (ster).